

своє покликання, коли кожного учня доведе до цієї благородної мети бути високоосвіченою, морально вихованою людиною, в іншому разі він заслужить неславу.

Таким чином, вивчаючи педагогічну спадщину А. Я. Коменського щодо професійної підготовки та формування особистості майбутнього вчителя ми доходимо висновку, що в умовах сьогодення, учитель повинен мати фундаментальну теоретичну підготовку а також високі загальнолюдські якості для реалізації завдання по формуванню гармонійно розвиненого, високоінтелектуального громадянина України.

Список використаних джерел

1. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения : в 2 т. Москва : Педагогика, 1982. Т. 1. 1982. 102 с.; Т. 2. 1982. 576 с.
2. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / под ред. и с примеч. А. А. Красновского. Москва : Учпедгиз, 1955. 650 с.

Дарія СИДОРЕНКО

ТВОРЧИЙ ТА НАУКОВИЙ ВНЕСОК В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В ПЕДАГОГІЧНУ СПАДЩИНУ

Видатний педагог Василь Олександрович Сухомлинський, зробив значний внесок у теорію і практику вітчизняної педагогіки, постійно зосереджуючи увагу на дитячих відчуттях. „, Дитинство дуже тендітне – нам, педагогам, треба завжди пам'ятати про це. Буває – з погляду старших – дитині ніби ніхто не зробив зла, а насправді випадково вимовлене слово або, навпаки, мовчання, як гострий ніж”, – стверджував В. Сухомлинський. Важливість емоцій у вихованні і навчанні дитини педагог зазначав неодноразово. Це основа всього, запорука успіху в нелегкій праці вчителя і батьків. В. Сухомлинський присвятив все своє життя дітям, формуванню їх як гармонійно розвинених особистостей. Педагог – це важлива місія, яку не кожен зможе виконати. Василь Сухомлинський пам'ятав про це все своє життя, тому і став учителем та знавцем своєї справи. Він вважав, що вихователь має володіти високими професійними якостями, а також ґрунтовними знаннями. Починаючи свою педагогічну кар'єру, особливу увагу приділяв школі як осередку культури. Педагогічну спадщину В. Сухомлинського охоплює ідея проектування людини. Важливим напрямом усебічного розвитку особистості є розумове виховання, яке передбачає систематичне, послідовне, динамічне засвоєння знань, спонукання особистості до самоосвіти впродовж життя.

В. Сухомлинський є автором цілого ряду педагогічних праць: "Пависька середня школа", "Серце віддаю дітям", "Сто порад учителям", "Народження громадянина", "Батьківська педагогіка" та ін. Всього написав 41 монографію, понад 600 наукових статей, які і сьогодні є основою у практичній діяльності педагогів нової української школи. Ідею перетворення освіти у важливу життєву цінність В. Сухомлинський тісно пов'язує з відсутністю чи наявністю в дітей інтересу до навчання. Він ставить вимогу, щоб учіння для школярів було радісною працею. Все життя приділив вивченню та формуванню певних цінностей, які формують здорову та гармонійну особистість, що не звертає уваги на складнощі життя та вміло проходить повз них, а головне залишається людиною.

Вивчаючи педагогічну спадщину В. Сухомлинського, ми дійшли висновку, що є декілька основних складових моделювання особистості. Формування моральних переконань і вчинків. Автор стверджував, що моральний розвиток є тією сферою, де панує безмежна і справжня рівність, де кожен, навіть найважчий учень, може досягти вершини, бути великим і неповторним. Основою морального виховання – є ідеал Батьківщини. Моральне виховання людини неможливе без засвоєння відповідних знань:

"Почуття громадської честі і гордості починається з естетичної насолоди високим, моральним вчинком". Виховання естетичних цінностей і формування вміння створювати прекрасне. Естетичне виховання, на думку В. Сухомлинського, це – виховання красою, виховання прагнення жити за законами краси. На думку педагога, фізична культура є елементарною умовою повноти духовного життя, інтелектуального багатства, облагородження всіх інших сфер людської особистості. Спорт стає засобом виховання лише тоді, коли він – улюблене заняття кожного. Гармонія здорового тіла і духу неможлива без радості. Трудове виховання. Вища педагогічна мудрість трудового виховання полягала в тому, щоб утвердити в дитячому серці народне ставлення до праці. Праця для народу є не тільки життєвою необхідністю, без якої немислиме людське існування, але і сфера багатогранних проявів духовного життя, духовного багатства особистості. На думку видатного вчителя, у системі трудового виховання треба використовувати всі види праці у їх різноманітності: навчальну і виробничу, короткочасну і довготривалу, платну і безкоштовну, ручну і механізовану, у майстерні і в полі, індивідуальну і колективну. Дуже важливо навчити дітей довготривалій праці, адже справжню велику роботу можна виконати лише за роки. „Стосунки людини, з людиною, її суспільне життя, розкриваються у праці на благо людей”.

В. Сухомлинський суттєво розширив вчення А. Макаренка про колектив. Одна з перших його книг називалась: "Виховання колективізму у школярів". Педагог вважав, що дитячий колектив створюється поступово, крок за кроком і розглядає його як дуже складну єдність кількох наріжних каменів: ідейної, інтелектуальної, емоційної, організаційної спільності. Стійкість, міцність одного наріжного каменя залежить від міцності, стійкості всіх інших. На думку Сухомлинського, для закладення початкових підвалин колективу надзвичайно важливо, щоб діти прагнули робити добро, утверджували його своєю діяльністю і водночас були нетерпимі, непримиренні до зла. Найбільш яскравим результатом виховання є те, що людина починає думати сама про себе, задумуючись над питанням: що є у мене доброго та поганого? "Виховання, що спонукає до самовиховання – це і є, за моїм глибоким переконанням, справжнє виховання", – пише В. Сухомлинський у статті "Виховання і самовиховання". Щоб спонукати дитину до самовиховання, необхідно, перш за все, вчити її пізнавати та виховувати себе. Питання сімейного виховання дітей. В. Сухомлинський вважав, що найважливіші риси і якості дитини зароджуються в сім'ї. Проблема сімейного виховання присвячені його твори "Батьківська педагогіка", "Сто порад учителів" та ін. Він постійно цікавився умовами й особливостями виховання дітей у різних сім'ях, вивчав позитивний досвід, підмічав найістотніші та найбільш типові вади та недоліки сімейного виховання. "Люди з кам'яним серцем частіше виростають саме в таких сім'ях, де батьки віддають дітям усе й не вимагають від них нічого", – пише він у праці „Батьківська педагогіка”. Вимоги до вчительської професії та педагогів. В. Сухомлинський вважав, що учитель – це особлива професія, яку не порівняєш ні з якою іншою справою. На його думку, педагогічна праця близька до науково-дослідної, ця близькість полягає в аналізі фактів і в необхідності передбачення. У творі "Розмова з молодим директором школи" він пише: "Учитель, який не вмie і не бажає проникати подумки в глибину фактів, в причинно-наслідковій зв'язки між ними, перетворюється у ремісника". В. Сухомлинський дослідив проблему якостей хорошого педагога. По-перше, хороший учитель – це людина, яка любить дітей, знаходить радість у спілкуванні з ними, вірить у те, що кожна дитина може стати гарною людиною, вмie дружити з учнями, приймає близько до серця дитячі радощі і горе, знає душу дитини. По-друге, цей учитель добре знає науку, на основі якої побудований предмет, що викладається ним. Чим глибші знання, чим ширший кругозір, всебічна наукова освіченість вчителя, тим у більшій мірі він не тільки викладач, але й вихователь. По-третє, хороший учитель – це людина, яка знає психологію і педагогіку, розуміюча і почуваюча, адже без знання науки

про виховання працювати з дітьми неможливо. По-четверте, хороший вчитель – це людина, яка досконало володіє уміннями в тій чи іншій трудовій діяльності, майстер своєї праці. Гарною людиною треба бути, але важливіше спеціалістом своєї справи.

Отже, професія педагога є багатогранною, складною, шанованою у суспільстві. В. Сухомлинський всім своїм життям та науковою діяльністю довів вагомість і значення учительської стежки. Його праці широко використовуються в умовах сьогодення та повинні й на далі вивчатися майбутніми вихователями. Головне – вміло користуватися ними в закладах освіти, вмюючи застосувати їх на практиці.

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу. Київ : Видавництво Радянська школа, 1971. 310 с.
2. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: у 5-ти т. Київ : Радянська школа, 1976. Т. 5. С. 7–279.
3. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи. Київ : Радянська школа, 1977. Т. 4. С. 393–626.